

Grozījumi:

11.03.2004. likums / LV, 47, 25.03.2004.; Ziņotājs, 8, 22.04.2004. / Stājas spēkā 01.05.2004.
11.03.2004. likums / LV, 47, 25.03.2004.; Ziņotājs, 8, 22.04.2004. / Stājas spēkā 01.05.2004.
12.05.2005. likums / LV, 85, 31.05.2005.; Ziņotājs, 12, 22.06.2005. / Stājas spēkā 14.06.2005.
12.05.2005. likums / LV, 85, 31.05.2005.; Ziņotājs, 12, 22.06.2005. / Stājas spēkā 14.06.2005.
02.11.2006. likums / LV, 183, 15.11.2006.; Ziņotājs, 24, 28.12.2006. / Stājas spēkā 01.01.2007.
02.11.2006. likums / LV, 183, 15.11.2006.; Ziņotājs, 24, 28.12.2006. / Stājas spēkā 01.01.2007.
17.07.2008. likums / LV, 116, 30.07.2008.; Ziņotājs, 16, 28.08.2008. / Stājas spēkā 01.07.2009.
17.07.2008. likums / LV, 116, 30.07.2008.; Ziņotājs, 16, 28.08.2008. / Stājas spēkā 01.07.2009.
09.10.2008. likums / LV, 164, 22.10.2008.; Ziņotājs, 22, 27.11.2008. / Stājas spēkā 23.10.2008.
09.10.2008. likums / LV, 164, 22.10.2008.; Ziņotājs, 22, 27.11.2008. / Stājas spēkā 23.10.2008.
04.03.2010. likums / LV, 43, 17.03.2010. / Stājas spēkā 31.03.2010.
13.10.2011. likums / LV, 173, 02.11.2011. / Stājas spēkā 03.11.2011.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Augu aizsardzības likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **augi** — dzīvi augi un dzīvas augu daļas (dārzeni, bumbuļi, bumbuļsīpoli, sīpoli, sakneņi, griezti ziedi, zari ar lapām, nozāģēti koki ar lapotni, lapas, lapotne, augu audu kultūras, ziedputekšņi, potzari, spraudēni, dzinumī, sēklas), izņemot sēklas, kas nav paredzētas sēšanai;

2) **augu produkti**:

a) neapstrādāti vai vienkārši sagatavoti (malti, žāvēti vai presēti) augu valsts izcelsmes produkti,

b) augu daļas, ieskaitot augļus un sēklas, kas nav paredzētas sēšanai;

3) **augu aizsardzības līdzeklis** — produkts, kurā ir darbīgās vielas, aizsargvielas vai sinerģisti vai kurš sastāv no tām un kurš paredzēts kādam no šādiem lietojumiem:

a) augu vai augu produktu aizsardzībai pret kaitīgiem organismiem vai šādu organismu ietekmes nepieļaušanai, ja vien līdzekļa galvenais mērķis ir augu vai augu produktu aizsardzība, nevis higiēnas nodrošināšana,

- b) augu dzīvības procesu ietekmēšanai, piemēram, ar vielām, kas ietekmē augšanu un nav barības vielas,
- c) augu produktu saglabāšanai (izņemot konservantus),
- d) nevēlamu augu vai augu daļu (izņemot aļģes) iznīcināšanai, ja vien līdzekli nelieto augsnē vai ūdenī augu aizsardzībai,
- e) nevēlamu augu (izņemot aļģes) augšanas apturēšanai vai novēršanai, ja vien līdzekli neizmanto augsnē vai ūdenī augu aizsardzībai;

4) **augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas** — jebkuras iekārtas, kas ir īpaši paredzētas augu aizsardzības līdzekļu lietošanai, kā arī šo iekārtu efektīvai darbībai vajadzīgie piederumi, piemēram, sprauslas, manometri, filtri, sieti, tvertņu tīrīšanas ierīces;

5) **augu aizsardzības konsultants** — persona, kura kā komercpakalpojumu sniedz konsultācijas par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un ir ieguvusi apliecību par tiesībām sniegt šādas konsultācijas;

6) **augu aizsardzības līdzekļu pārdevējs** — persona, kura augu aizsardzības līdzekļu izplatītāja uzdevumā tirdzniecības vietā pirms augu aizsardzības līdzekļu pārdošanas sniedz pircējam augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū regulējošos normatīvajos aktos minētajā kārtībā informāciju par augu aizsardzības līdzekli un ir ieguvusi augu aizsardzības līdzekļu pārdevēja apliecību;

7) **augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operators** — persona, kas veic darbības ar pirmās vai otrās klases augu aizsardzības līdzekļiem (piemēram, augu aizsardzības līdzekļus lieto, atšķaida, gatavo to maisījumus) un ir ieguvusi apliecību par tiesībām veikt šādas darbības;

8) **dzīvie organismi** — kukaiņi, ērces, nematodes, kas sagatavoti piegādei lietotājam gatavā veidā un paredzēti augu vai augu produktu aizsardzībai pret kaitīgiem organismiem vai šādu organismu ietekmes nepieļaušanai;

9) **integrētā augu aizsardzība** — visu pieejamo augu aizsardzības paņēmieni rūpīga izvērtēšana un tādu atbilstošu paņēmieni lietošana, kuri novērš kaitīgo organismu populāciju vairošanos, vienlaikus saglabājot augu aizsardzības līdzekļu un citu ietekmes formu lietošanu ekonomiski un ekoloģiski pamatotā līmenī, samazinot vai minimalizējot risku cilvēka veselībai un videi. Integrētā augu aizsardzība paredz veselīgu kultūraugu audzēšanu ar iespējami mazāku nelabvēlīgu ietekmi uz agroekosistēmām un veicina kaitīgo organismu ierobežošanas dabisku mehānismu izmantošanu;

10) **izsmidzināšana no gaisa** — augu aizsardzības līdzekļu lietošana, izmantojot lidaparātus;

11) **invazīvo augu suga** — Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu cilvēka veselībai vai videi;

12) **kaitīgie organismi** — dzīvnieku vai augu valsts izcelsmes kaitīgie organismi (vīrusi, mikoplazma vai citi patogēni), kas apdraud augus vai augu produktus;

13) **profesionālais augu aizsardzības līdzekļu lietotājs** — persona, kas savā profesionālajā darbībā lieto pirmās vai otrās klases augu aizsardzības līdzekļus vai izsmidzina augu aizsardzības līdzekļus no gaisa un ir ieguvusi apliecību par tiesībām lietot augu aizsardzības līdzekļus.

(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011. Grozījumi 5., 6. un 13.punktā stājas spēkā 01.01.2013. Sk. Pārejas noteikumu 19.punktu)

2.pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir reglamentēt fizisko un juridisko personu darbību augu aizsardzības jomā, lai nepieļautu kaitīgo organismu ieviešanu, ieviešanos un izplatīšanos valsts teritorijā un Eiropas Savienībā, kā arī panākt, lai augu aizsardzības pasākumi un augu aizsardzības līdzekļi neatstātu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, to sugu dzīvniekiem, kurus cilvēks audzē vai izmanto uzturā, un vidi, novērst augu aizsardzības līdzekļu atlieku uzkrāšanos saražotajā produkcijā, augsnē un ūdenī virs pieļautajām normām.

(11.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

3.pants. Augu aizsardzība

(1) Augu aizsardzība ir tiesisko, tehnisko, organizatorisko un praktisko pasākumu kopums, kas veicams, lai izpētītu augiem kaitīgo un konkurējošo organismu bioloģiskos un ekoloģiskos faktorus, noteiktu un īstenotu šo organismu izplatības ierobežošanu un apkarošanu.

(2) Augu aizsardzību valstī pārziņa Zemkopības ministrija.

II nodaļa

Valsts institūciju kompetence augu aizsardzības jomā

4.pants. Valsts augu aizsardzības dienests un tā uzdevumi

(1) Valsts uzraudzību augu aizsardzības jomā organizē un veic Valsts augu aizsardzības dienests, kas ir Zemkopības ministrijas padotībā esoša tiešā pārvaldes iestāde.

(2) Valsts augu aizsardzības dienestu vada direktors. Kontroles funkcijas augu aizsardzības jomā veic dienesta inspektori.

(3) Valsts augu aizsardzības dienesta uzdevums ir laikus konstatēt kaitīgo organismu parādīšanos, prognozēt to attīstību, noteikt augu karantīnas pasākumus konkrētos gadījumos un vietās, kā arī veicināt augu aizsardzības pasākumu veikšanu tādā apjomā, lai likvidētu vai ierobežotu kaitīgo organismu izplatīšanos un samazinātu to negatīvo ietekmi.

(4) Valsts augu aizsardzības dienests savu uzdevumu veikšanai:

1) pilda kompetentās iestādes funkcijas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra regulas (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (turpmāk — regula Nr. 1107/2009), 3.panta 30.punktu;

2) izveido un kārtu to personu reģistru, kuras nodarbojas ar fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu audzēšanu, augu un augu produktu pārstrādi, uzglabāšanu, tirdzniecību, ievēšanu un izvešanu;

3) izsniedz fitosanitāros dokumentus, kas apliecina augu un augu produktu atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, ieskaitot fitosanitāros sertifikātus augu un augu produktu izvešanai un atpakaļizvešanai;

4) veic valsts uzraudzību un kontroli pār augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, lietošanu, izvešanu, uzglabāšanu un transportēšanu;

5) veic augu pārbaudes, sniedz informāciju zemes lietotājiem (īpašniekiem) par kaitīgo organismu parādīšanos un izplatību, kā arī veicamajiem augu aizsardzības pasākumiem;

6) veic fitosanitāro kontroli un nosaka fitosanitāros pasākumus;

7) izsniedz atļauju kaitīgo organismu, augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu ievēšanai vai pārvietošanai zinātnes, izmēģinājumu vai šķirņu selekcijas vajadzībām;

8) pilda references laboratorijas funkcijas augu karantīnas un augiem sevišķi bīstamo organismu diagnostikā, laboratoriski diagnosticē augu karantīnas un augiem sevišķi bīstamos organismus, apstiprina citas laboratorijas konstatētu augu karantīnas un augiem sevišķi bīstamo organismu un pēc pieprasījuma sniedz laboratoriskus pakalpojumus;

9) veic kaitīgo organismu riska analīzi;

10) izsniedz sertifikātu par tiesībām veikt augu aizsardzības līdzekļu efektivitātes pārbaudes izmēģinājumus;

11) ievieš, izpilda, uzrauga un kontrolē Eiropas Savienības normatīvo aktu prasības un Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas lēmumus augu aizsardzības jomā;

12) veic Ministru kabineta noteikto invazīvo augu sugu izplatības monitoringu lauksaimniecībā izmantojamās

zemēs, izveido un uztur datubāzi par invazīvo augu sugu izplatību;

13) veic Ministru kabineta noteikto invazīvo augu sugu izplatības valsts uzraudzību un kontroli.;

14) izsniedz speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai;

15) sagatavo novērtējumu par augu aizsardzības līdzekļa izsmidzināšanā no gaisa iespējamo risku un izsniedz atļauju augu aizsardzības līdzekļa izsmidzināšanai no gaisa;

16) uzrauga koksnes iepakojamā materiāla marķēšanu, sertificēšanu un apriti, kārtu koksnes iepakojamā materiāla marķētāju reģistru, pieņem lēmumu par personas iekļaušanu koksnes iepakojuma marķētāju reģistrā un izsniedz atļauju sertificēt koksnes iepakojamā materiāla termisko apstrādi;

17) kārtu un uztur kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmu.

(5) Valsts augu aizsardzības dienesta inspektoriem, veicot uzraudzību un kontroli, ir šādas tiesības:

1) pārbaudīt, vai tiek ievērotas normatīvo aktu prasības augu aizsardzības jomā;

2) bez iepriekšēja brīdinājuma apmeklēt personas, kuras darbojas augu aizsardzības jomā, pieprasīt un saņemt dokumentus un informāciju, kā arī ņemt paraugus laboratoriskai izmeklēšanai.

(6) Valsts augu aizsardzības dienests apkopo un izplata tehnisko informāciju par kaitīgajiem organismiem, izstrādā ieteikumus par to izplatības ierobežošanas un apkarošanas pasākumiem, kā arī nodrošina informācijas apmaiņu starp valstīm augu aizsardzības jomā un informācijas sniegšanu Eiropas Komisijai, Eiropas Savienības dalībvalstīm un starptautiskajām organizācijām.

(7) Eiropas Komisijas un Eiropas Savienības dalībvalstu eksperti kopā ar Valsts augu aizsardzības dienesta amatpersonām var veikt kontroli augu aizsardzības jomā Latvijā.

(8) Valsts augu aizsardzības dienesta lēmumus var apstrīdēt un pārsūdzēt administratīvo procesu regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(9) Valsts augu aizsardzības dienesta lēmums par fitosanitārā pasākuma piemērošanu un augu aizsardzības līdzekļa izplatīšanas vai lietošanas apturēšanu vai aizliegšanu izpildāms nekavējoties. Dienesta direktors ir tiesīgs ar rakstveida lēmumu apturēt adresātam nelabvēlīga administratīvā akta darbību, ja saņemts personas iesniegums par administratīvā akta darbības apturēšanu.

(10) Iesnieguma iesniegšana augstākai iestādei vai pieteikuma iesniegšana tiesai, lai apstrīdētu lēmumu par fitosanitārā pasākuma piemērošanu, neaptur šā lēmuma darbību.

(11) Ja rodas kaitīgo organismu izplatīšanās risks, Valsts augu aizsardzības dienesta direktors ir tiesīgs noteikt fitosanitāros pasākumus attiecībā uz augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu ieviešanu, audzēšanu vai pārvietošanu. Lēmumu par minētajiem fitosanitārajiem pasākumiem publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004., 02.11.2006., 04.03.2010. un 13.10.2011. likumu, kas stājas spēkā 03.11.2011. Ceturtās daļas 1. un 4.punkta jaunā redakcija, kā arī 15.punkts stājas spēkā 26.11.2011. Sk. Pārejas noteikumu 18.punktu)

5.pants. Ministru kabineta kompetence

Ministru kabinets augu aizsardzības jomā izdod:

1) noteikumus par augu karantīnu, nosakot fitosanitārās kontroles un uzraudzības kārtību, augu audzētāju, augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu pārstrādātāju, uzglabātāju, tirgotāju, ievadēju un izvedēju reģistrācijas kārtību, piemērojamos fitosanitāros pasākumus, fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu ieviešanas un izplatīšanas kārtību, fitosanitāro dokumentu izsniegšanas kārtību, aizsargājamo zonu noteikšanas un uzturēšanas kārtību, kā arī augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu aprites kārtību šajās zonās, kārtību, kādā sniedzama informācija Eiropas Komisijai, un robežkontroles punktu minimālo aprīkojumu fitosanitārās kontroles veikšanai;

- 2) noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ievērojot regulu Nr. 1107/2009;
- 3) noteikumus par pavairojamo materiālu, nosakot tā atbilstības kritērijus un aprites kārtību;
- 4) *(izslēgts ar 13.10.2011. likumu)*;
- 5) noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un glabāšanu, tajos reglamentējot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas un glabāšanas prasības, integrētās augu aizsardzības principus un prasības, profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru pienākumus un tiesības, kārtību, kādā sagatavojams novērtējums par augu aizsardzības līdzekļa izsmidzināšanā no gaisa iespējamo risku, kādā izsniedzama atļauja augu aizsardzības līdzekļa izsmidzināšanai no gaisa, speciālos ūdens vides un dzeramā ūdens aizsardzības pasākumus;
- 6) *(izslēgts ar 13.10.2011. likumu)*;
- 7) noteikumus par kārtību, kādā persona sedz izdevumus, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļu reģistrāciju, fitosanitārajai kontrolei pakļauto personu reģistrāciju, fitosanitārajām pārbaudēm, laboratoriskajiem izmeklējumiem vai dokumentu izsniegšanu, fitosanitāro pasākumu piespiedu veikšanu un fitosanitārās robežkontroles veikšanu;
- 8) noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu klasificēšanu, iepakojšanu un marķēšanu;
- 9) noteikumus par kārtību, kādā tiek izsniegts sertifikāts augu aizsardzības līdzekļu efektivitātes pārbaudes izmēģinājumu veikšanai;
- 10) noteikumus par kaitīgo organismu, augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo, izmēģinājumiem vai zinātniskiem mērķiem un šķirņu selekcijas vajadzībām paredzēto priekšmetu ieviešanu vai pārvietošanu;
- 11) noteikumus par dzīvo organismu reģistrācijas kārtību;
- 12) noteikumus par kārtību, kādā izsniedz speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai un maksā valsts nodevu par to izsniegšanu un pārreģistrāciju, kā arī par valsts nodevas apmēru;
- 13) noteikumus par atsevišķu karantīnas organismu apkarošanas un izplatības ierobežošanas kārtību;
- 14) noteikumus par fitosanitārajiem pasākumiem un to piemērošanas kārtību augu vai augu produktu aizsardzībā pret kaitīgajiem organismiem;
- 15) noteikumus par invazīvo augu sugas latvāņa (*Heracleum sosnowskyi* Manden) (turpmāk — latvānis) ierobežošanas pasākumiem, kā arī iznīcināšanas kārtību un metodēm, par kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes sniedz informāciju par latvāņa izplatību zemes lietošanas mērķu grupās, informācijas saturu, kas ir brīvi pieejams sabiedrībai par sugas izplatību, kā arī par darba aizsardzības prasībām, veicot ierobežošanas pasākumus;
- 16) noteikumus par invazīvo augu sugu sarakstu;
- 17) noteikumus par invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas kārtību, par kārtību, kādā invazīvo augu suga tiek iekļauta invazīvo augu sugu sarakstā, par kārtību, kādā tiek veikts invazīvo augu sugu monitorings, valsts uzraudzība un kontrole, par kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes sniedz informāciju par invazīvo augu sugu izplatību pārējās zemes lietošanas mērķu grupās, informācijas saturu, kas ir brīvi pieejams sabiedrībai par invazīvo augu sugu izplatību, kā arī noteikumus par valsts institūciju, kas kontrolē Ministru kabineta noteikto invazīvo augu sugu ieviešanu uz valsts robežas, un kārtību, kādā veic invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas pasākumus, konkrētu invazīvo augu sugu ierobežošanas pasākumus un metodes un, ja nepieciešams, darba aizsardzības prasības;
- 18) noteikumus par kārtību, kādā piešķir kompensāciju par fitosanitāro pasākumu izpildi, nosakot augu karantīnas un kaitīgos organismus, par kuru apkarošanu un izplatības ierobežošanu maksājama kompensācija, tās apmēru un izmaksas kārtību;
- 19) noteikumus par augļu koku un ogulāju pavairošanas materiāla atbilstības kritērijiem un šā materiāla aprites kārtību, nosakot tās personas atzīšanas kārtību, kura veic vīrustestēšanu un izsniedz atzinumu par to, vai pavairošanas materiāls ir vīrusbrīvs vai vīrustestēts;

20) noteikumus par kārtību, kādā Valsts augu aizsardzības dienests veic references laboratorijas funkcijas augu karantīnas un augiem sevišķi bīstamo organismu diagnostikā, reglamentējot laboratorijas funkcijas un pienākumus, kārtību, kādā tā atzīst citu laboratoriju tiesības diagnosticēt augu karantīnas un augiem sevišķi bīstamos organismus, un šo laboratoriju uzraudzības kārtību;

21) noteikumus par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību, reglamentējot kārtību, kādā izsniedzama atļauja apmācības veikšanai, prasības atļaujas saņemšanai, apmācības kārtību, mācību programmas saturu, pārbaudījumu un apliecības izsniegšanas kārtību;

22) noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām, reglamentējot šo iekārtu pārbaudes veikšanas un sertifikātu izsniegšanas kārtību, prasības augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām, izņēmumus attiecībā uz pārbaudēm, citu Eiropas Savienības dalībvalstu izsniegto sertifikātu atzīšanas kārtību, pārbaudes termiņus;

23) noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, reglamentējot prasības augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū, tirdzniecības vietām izvirzāmos kritērijus, augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības, ieviešanas, izvešanas, glabāšanas un transportēšanas prasības, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu pienākumus, kārtību, kādā sniedzama informācija augu aizsardzības līdzekļa pircējam, un tās saturu, kā arī augu aizsardzības līdzekļu aprites kontroles kārtību;

24) noteikumus par fitosanitāriem pasākumiem un kārtību, kādā tie piemērojami koksnes iepakojamā materiāla aizsardzībai, reglamentējot šo pasākumu veikšanas un koksnes iepakojamā materiāla marķēšanas kārtību, piemērojamus izņēmumus, kārtību, kādā veicama un anulējama reģistrācija koksnes iepakojuma marķētāju reģistrā, koksnes iepakojamā materiāla termiskās apstrādes sertifikācijas noteikumus un kārtību, kādā sertifikācijas institūcijai izsniedz un anulē atļauju veikt koksnes iepakojamā materiāla termiskās apstrādes procesa sertifikāciju, kā arī fitosanitāro pasākumu veikšanas, koksnes iepakojamā materiāla marķēšanas un sertificēšanas uzraudzības kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004., 12.05.2005., 02.11.2006., 09.10.2008., 04.03.2010. un 13.10.2011. likumu, kas stājas spēkā 03.11.2011. 5.punkta jaunā redakcija stājas spēkā 26.11.2011. Sk. Pārejas noteikumu 18.punktu)

6.pants. Zemkopības ministra kompetence

Zemkopības ministrs augu aizsardzības jomā apstiprina konkrētu Latvijā audzējamu kultūraugu audzēšanas vadlīnijas, ievērojot integrētās augu aizsardzības principus.

(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

III nodaļa Augu aizsardzības līdzekļi un pasākumi

7.pants. Augu aizsardzības līdzekļi

(1) Augu aizsardzības līdzekļus atļauts laist tirgū, lietot un uzglabāt saskaņā ar regulu Nr. 1107/2009. Augu aizsardzības līdzekļu reģistru kārtoti Valsts augu aizsardzības dienests.

(2) Iesniegumu augu aizsardzības līdzekļa iekļaušanai reģistrā iesniedz persona, kura ir atbildīga par augu aizsardzības līdzekļa pirmreizēju izplatīšanu Latvijā, vai tās pilnvarota persona (turpmāk — reģistrācijas pieteicējs). Reģistrācijas pieteicējam ir juridiskā adrese Eiropas Savienības teritorijā. Par augu aizsardzības līdzekļa reģistrāciju un uzturēšanu augu aizsardzības līdzekļu reģistrā maksājama valsts nodeva Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(3) Lēmumu par augu aizsardzības līdzekļa iekļaušanu reģistrā Valsts augu aizsardzības dienests pieņem viena gada laikā no dienas, kad reģistrācijas pieteicējs iesniedzis dokumentus, kas nodrošina augu aizsardzības līdzekļa novērtējuma sagatavošanu.

(4) Iekļaujot augu aizsardzības līdzekļus reģistrā, tiem nosaka trīs reģistrācijas klases.

(5) Uz pirmās un otrās klases augu aizsardzības līdzekļiem attiecas šādi ierobežojumi:

1) tos atļauts lietot profesionālam augu aizsardzības līdzekļu lietotājam, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoram vai augu aizsardzības konsultantam;

2) tos atļauts iegādāties profesionālam augu aizsardzības līdzekļu lietotājam vai augu aizsardzības konsultantam.

(6) Trešās klases augu aizsardzības līdzekļus drīkst iegādāties un lietot visas personas.

(7) Augu aizsardzības līdzekļa izplatītājs nodrošina, ka augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības vietā ir pārdevējs, kurš iegūvis augu aizsardzības līdzekļu pārdevēja apliecību.

(8) Profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību veic juridiskā persona, kura profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi Valsts augu aizsardzības dienesta atļauju.

(9) Profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apliecības izsniedz Valsts augu aizsardzības dienests.

(10) Valsts augu aizsardzības dienests jebkurai ieinteresētajai personai nodrošina iespēju saņemt informāciju par augu aizsardzības līdzekļu reģistru un tajā iekļauto līdzekļu lietošanu, vispārēju informāciju par augu aizsardzības līdzekļiem, ar to lietošanu saistītajiem riskiem, augu aizsardzības līdzekļu ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, kā arī par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas alternatīvām, kas nav saistītas ar ķīmisku vielu lietošanu, un reizi gadā izdod reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu sarakstu. Informāciju par augu aizsardzības līdzekļu reģistru Valsts augu aizsardzības dienests publicē savā mājaslapā internetā.

(11.03.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006. un 13.10.2011. likumu, kas stājas spēkā 03.11.2011. Piektās, sestās, astotās un devītās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2013. Sk. Pārejas noteikumu 19.punktu)

8.pants. Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū un lietošana

(1) Augu aizsardzības līdzekļus drīkst laist tirgū augu aizsardzības līdzekļu izplatītāji — komersanti, kas saņēmuši Valsts augu aizsardzības dienesta izdotu speciālo atļauju (licenci).

(2) Augu aizsardzības līdzekļus atļauts laist tirgū vai lietot, ja tie ir klasificēti, iepakoti un marķēti augu aizsardzības līdzekļu klasificēšanu, iepakojumu un marķēšanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un iepakoti oriģinālā iepakojumā ar ražotāja marķējumu latviešu valodā.

(3) Nav atļauts laist tirgū vai lietot augu aizsardzības līdzekļus, kuru kvalitāte neatbilst reģistrētajam augu aizsardzības līdzekļa sastāvam. Ja rodas šaubas vai aizdomas par augu aizsardzības līdzekļa kvalitāti, Valsts augu aizsardzības dienesta inspektoram ir tiesības ņemt augu aizsardzības līdzekļa paraugus un nosūtīt tos kvalitātes kontrolei.

(4) Valsts augu aizsardzības dienesta inspektori var aizliegt augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū vai lietošanu, ja konstatēts, ka tie ir nekvalitatīvi vai neatbilst šā likuma prasībām, bet, ja rodas šaubas par to kvalitāti, — apturēt šo līdzekļu laišanu tirgū vai lietošanu līdz galīgai kvalitātes noskaidrošanai. Šādā gadījumā lēmums pieņemams ne vēlāk kā 30 dienas pēc tam, kad apturēta augu aizsardzības līdzekļa laišana tirgū vai lietošana.

(5) Komersants, kas laiž tirgū augu aizsardzības līdzekli, nodrošina tā apriti un uzskaiti augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu, glabāšanu un lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un katru gadu līdz 1.aprīlim iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestam informāciju par iepriekšējo kalendāra gadu, norādot, kuri augu aizsardzības līdzekļi un kādā daudzumā realizēti lietotājiem.

(6) Augu aizsardzības līdzekli, kuram beidzies derīguma termiņš, atļauts laist tirgū, ja tā paraugs atbilst reģistrācijas nosacījumiem un ir attiecīgs Valsts augu aizsardzības dienesta lēmums. Paraugus tiek ņemts, piedaloties Valsts augu aizsardzības dienesta inspektoram, kas 30 dienu laikā pēc analīžu saņemšanas no akreditētās laboratorijas lemj par turpmāko rīcību ar šādu līdzekli. Ar paraugu analīzēm saistītos izdevumus sedz augu aizsardzības līdzekļa izplatītājs.

(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 26.11.2011. Sk. Pārejas noteikumu 18.punktu)

9.pants. Augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšana

(1) Komersanti, kas minēti šā likuma 8.panta pirmajā daļā, nodrošina:

- 1) augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanu oriģinālā iepakojumā un to marķējumā norādītajos apstākļos, turklāt atsevišķi no citiem produktiem un vielām, kas var ietekmēt attiecīgā augu aizsardzības līdzekļa īpašības;
- 2) to augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanu atsevišķi, kuriem beidzies derīguma termiņš vai kuru kvalitāte neatbilst reģistrācijas nosacījumiem.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajām augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanas vietām izvirzāmās tehniskās prasības nosaka Ministru kabinets.

(3) Personas, kuras iegādājušās augu aizsardzības līdzekļus, ir atbildīgas par to uzglabāšanu aizslēdzamās, bērniem un dzīvniekiem nepieejamās vietās, atsevišķi no pārtikas produktiem un lopbarības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.05.2005. likumu, kas stājas spēkā 14.06.2005.)

10.pants. Augu aizsardzības līdzekļu lietošana

(1) Persona augu aizsardzības līdzekļus lieto, ievērojot norādes marķējumā, Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas noteiktos labas augu aizsardzības prakses principus (publicēti Valsts augu aizsardzības dienesta mājaslapā) un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktos integrētās augu aizsardzības principus un prasības visos tajos paredzētajos gadījumos.

(2) Pēc Valsts augu aizsardzības dienesta pieprasījuma persona sniedz informāciju par kaitīgo organismu parādīšanos, izplatību, īstenojamiem to apkarošanas pasākumiem un lietotajiem augu aizsardzības līdzekļiem.

(3) Augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšana no gaisa ir atļauta augu aizsardzības līdzekļu lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(4) Lietošanai nederīgos ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus likvidē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu. Ar šīm darbībām saistītās izmaksas sedz ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu īpašnieks.

(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011. Panta jaunā redakcija stājas spēkā 26.11.2011. Sk. Pārejas noteikumu 18. un 21.punktu)

11.pants. Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas

(1) Atļauts izmantot tikai pārbaudītas un lietošanas kārtībā esošas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas.

(2) Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic reizi trijos gados.

(3) Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic kārtībā, kāda noteikta normatīvajos aktos par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām. Jaunu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic pēc pieciem gadiem no to iegādes brīža.

(4) Valsts augu aizsardzības dienests uzrauga augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudes un izmantošanu.

(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011. Grozījumi pirmajā, otrajā, trešajā (attiecībā uz jaunu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi) un ceturtajā daļā stājas spēkā 26.11.2016. Sk. Pārejas noteikumu 22.punktu)

IV nodaļa Augu karantīna un pasākumi

12.pants. Augu karantīna

(1) Augu karantīna jeb fitosanitārija ir valsts organizētu pasākumu kopums, kas veicams, lai nodrošinātu augu

aizsardzību, neļaujot ievest un izplatīt augu karantīnas organismus un citus augiem sevišķi bīstamus organismus, kuri nav sastopami vai ir ierobežoti izplatīti un kuriem piemērojami fitosanitārie pasākumi.

(2) Valsts augu aizsardzības dienests veic fitosanitāro kontroli vai tā uzraudzībā tiek veikta šī kontrole, lai noskaidrotu augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu atbilstību fitosanitārajām normām, un, ja nepieciešams, nosaka fitosanitāros pasākumus, lai novērstu augu karantīnas organismu ieviešanu, ieviešanos un izplatīšanos.

(3) Ja valsts teritorijā rodas kaitīgo organismu izplatīšanās risks, Valsts augu aizsardzības dienests var ierosināt zemkopības ministram noteikt fitosanitāros pasākumus augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu ieviešanai, audzēšanai un pārvietošanai.

(4) Personai ir pienākums nekavējoties informēt Valsts augu aizsardzības dienestu par augu karantīnas organismu vai citu nepazīstamu organismu vai simptomu parādīšanos.

(5) Valsts augu aizsardzības dienests izstrādā ilgtermiņa programmu noteiktu kaitīgo organismu izplatības ierobežošanai.

(6) Persona var saņemt kompensāciju par tai uzdoto fitosanitāro pasākumu izpildi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Kompensācija tiek maksāta no valsts budžeta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. un 09.10.2008. likumu, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

13.pants. Personu reģistrācija

(1) Personas, kas nodarbojas ar fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu audzēšanu, augu un augu produktu pārstrādi, uzglabāšanu, ieviešanu, tirdzniecību, eksportu un pārvietošanu valsts iekšienē, reģistrējas Valsts augu aizsardzības dienestā. Par iesnieguma izvērtēšanu personas reģistrācijai vai izmaiņu veikšanu fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprītē iesaistīto personu reģistrā maksājama valsts nodeva Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Reģistrēto personu pienākums ir:

1) glabāt ar augiem un augu produktiem saistīto dokumentāciju un pēc pieprasījuma uzrādīt to Valsts augu aizsardzības dienesta inspektoriem;

2) vizuāli pārbaudīt augus un augu produktus un par augu karantīnas organismu vai citu nepazīstamu organismu vai simptomu parādīšanos nekavējoties informēt Valsts augu aizsardzības dienestu;

3) ievērot normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu apriti;

4) nodrošināt iespēju Valsts augu aizsardzības dienesta inspektoriem piekļūt īpašumam, kurā tiek audzēti vai glabāti augi, augu produkti un ar tiem saskarē nonākušie priekšmeti, un kontrolēt fitosanitāro pasākumu izpildi;

5) informēt Valsts augu aizsardzības dienestu par izmaiņām reģistrā iekļautajā informācijā;

6) nodrošināt Valsts augu aizsardzības dienestam nepieciešamo rakstveida informāciju par augu un augu produktu audzēšanas, ražošanas un uzglabāšanas vietām.

(3) Valsts augu aizsardzības dienests ne retāk kā reizi gadā kontrolē, kā reģistrētās personas ievēro normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu apriti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. un 02.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

14.pants. Augu un augu produktu ieviešana

(1) Eiropas Savienībā un valstī aizliegts ievest augu karantīnas organismus, kā arī augus, augu produktus un ar tiem saskarē nonākušos priekšmetus, ja tie neatbilst fitosanitārajām normām, kā arī tad, ja nav attiecīgu dokumentu.

(2) Personas, kas nodarbojas ar fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo

priekšmetu ievēšanu, nodrošina apstākļus fitosanitārās kontroles veikšanai.

(3) Pāri muitas robežai ievedamo fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu mītošanu var pabeigt tikai pēc to fitosanitārās kontroles.

(4) Atsevišķos gadījumos Valsts augu aizsardzības dienests var pakļaut fitosanitārajai kontrolei arī citus augus, augu produktus un ar tiem saskarē nonākušos priekšmetus, ja pastāv augsta augu karantīnas organismu ievēšanas riska iespēja.

(5) Ja fitosanitārās kontroles rezultātā konstatēta augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu neatbilstība fitosanitārajām normām, attiecībā uz tiem veic vienu no šādiem pasākumiem:

1) nosūta atpakaļ attiecīgajai valstij vai izņem no kravas inficētu vai invadētu produkciju, pārējo kravas daļu atļauj ievest, ja tiek nodrošināts, ka nepastāv kaitīgā organisma izplatšanās draudi;

2) iznīcina Valsts augu aizsardzības dienesta noteiktajā kārtībā;

3) novieto muitas kontrolē līdz brīdim, kamēr ievēdēs veic Valsts augu aizsardzības dienesta noteiktos fitosanitāros pasākumus.

(6) Šā panta piektajā daļā minēto pasākumu izpildi kontrolē Valsts augu aizsardzības dienests. Šo pasākumu izmaksas sedz augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu ievēdēs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(7) Zemkopības ministra noteiktā ievēstā pavairojamā materiāla fitosanitārā kontrole notiek tā uzglabāšanas vai audzēšanas vietās. Šādu pavairojamo materiālu atļauts izplatīt vai pārvietot tikai pēc tam, kad Valsts augu aizsardzības dienests pieņēmis lēmumu par tā atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

15.pants. Augu un augu produktu tranzīts

(1) Ja augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu krava tiek viesta tranzītā cauri valsts teritorijai, šo kravu nesadalot, nepārsaiņojot, neuzglabājot un nodrošinot, ka nerodas iespēja ar to inficēt valsts teritoriju vai tai valsts teritorijā inficēties ar augu karantīnas organismiem, attiecīgo kravu nepakļauj fitosanitārajai kontrolei.

(2) Fitosanitārā kontrole tiek veikta, ja pastāv pamatotas aizdomas, ka tranzītkrava ir inficēta ar augu karantīnas organismiem un ir iespējama to izplatšanās, kā arī tad, ja netiek ievēroti šā panta pirmās daļas noteikumi.

16.pants. Augu un augu produktu izvešana (eksports) un atpakaļizvešana (reeksports)

(1) Izvedamiem un atpakaļizvedamiem augiem, augu produktiem un ar tiem saskarē nonākušiem priekšmetiem jāatbilst saņēmējas valsts fitosanitārajiem noteikumiem.

(2) Personas, kas nodarbojas ar augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu izvešanu un atpakaļizvešanu, vismaz 48 stundas pirms nosūtīšanai paredzētās kravas sagatavošanas informē Valsts augu aizsardzības dienestu par fitosanitārās kontroles nepieciešamību.

(3) Pēc fitosanitārās kontroles veikšanas Valsts augu aizsardzības dienests izsniedz fitosanitāro sertifikātu izvešanai vai fitosanitāro sertifikātu atpakaļizvešanai, ja augu, augu produktu vai ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu krava atbilst saņēmējas valsts vai tranzīvalsts fitosanitārajiem noteikumiem.

(4) Aizliegts izvest augus, augu produktus un ar tiem saskarē nonākušos priekšmetus bez fitosanitārajiem dokumentiem, ja to nepieciešamību paredz saņēmējas valsts fitosanitārie noteikumi.

(5) Ja importētājvalsts normatīvie akti paredz, ka koksnes iepakojamais materiāls marķējams saskaņā ar Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas fitosanitāro pasākumu starptautisko standartu Nr.15 "Vadlīnijas koksnes iepakojamā materiāla reglamentācijai starptautiskajā tirdzniecībā", fitosanitāros pasākumus veic un koksnes iepakojamo materiālu marķē koksnes iepakojuma marķētāju reģistrā iekļauta persona. Iepakojamā materiāla termisko apstrādi veic persona, kas ir sertificēta kārtībā, kāda noteikta normatīvajos aktos par fitosanitārajiem pasākumiem koksnes iepakojamam materiālam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006. un 13.10.2011. likumu, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

17.pants. Augu un augu produktu iekšzemes aprīte

(1) Aizliegts izplatīt un pārvietot augus, augu produktus un ar tiem saskarē nonākušos priekšmetus, kas inficēti ar augu karantīnas organismiem, kā arī augus un augu produktus, kuri neatbilst fitosanitārajām normām.

(2) Valsts augu aizsardzības dienests pārbauda augus un augu produktus, analizē kaitīgo organismu ieviešanās vai izplatīšanās risku un, pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem, sniedz ierosinājumu Eiropas Komisijai atzīt par aizsargājamo zonu visu Latvijas teritoriju vai tās daļu, kurā eksistencei piemērotos apstākļos nav ieviesušies un izplatījušies viens vai vairāki noteikti kaitīgie organismi, bet pastāv draudi, ka šiem organismiem labvēlīgos ekoloģiskos apstākļos tie var ieviesties un izplatīties.

(3) Valsts augu aizsardzības dienests veic augaugļu, dekoratīvo kultūru un dārzeņu pavairojamā materiāla sertifikācijas uzraudzību un izsniedz atbilstības dokumentus.

(3¹) Augļu koku pavairošanas materiāla vīrustestēšanu veic persona, kuru dienests atzinis Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(4) Ja konstatēta augu karantīnas organismu klātbūtne, personas pēc Valsts augu aizsardzības dienesta inspektora norādījumiem veic attiecīgo augu un augu produktu iznīcināšanu, augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu dezinfekciju vai dezinfekciju un ievēro augu un augu produktu aprītei noteiktos ierobežojumus.

(5) Augu karantīnas organismu un augiem sevišķi bīstamu organismu uzglabāšanu un pavairošanu, kā arī darbības, kas saistītas ar šo organismu ģenētisko modifikāciju, drīkst veikt tikai fitosanitārās pētniecības vai diagnosticēšanas mērķiem pēc iepriekšējas saskaņošanas ar Valsts augu aizsardzības dienestu.

(6) Kaitīgo organismu masveida izplatīšanās (epifitotijas) gadījumā augu aizsardzības pasākumus veic saskaņā ar Civilās aizsardzības likumu.

(7) Lai izplatītu fitosanitārajai kontrolei pakļautos augus, augu produktus un ar tiem saskarē nonākušos priekšmetus Latvijā un Eiropas Savienībā, augiem un augu produktiem pievieno augu pasi, kas apliecina augu un augu produktu atbilstību fitosanitārajām prasībām.

(8) Kaitīgos organismus, augus, augu produktus un ar tiem saskarē nonākušos priekšmetus zinātnes, izmēģinājumu vai šķirņu selekcijas vajadzībām ievēro vai pārvieto, ja saņemta Valsts augu aizsardzības dienesta atļauja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. un 09.10.2008. likumu, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

18.pants. Kontrole un uzraudzība pār augu un augu produktu aprīti

(1) Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu aprīti uzrauga un kontrolē Valsts augu aizsardzības dienests. Ievēdamo augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu kontrolei uz valsts robežas Ministru kabinets var noteikt citu institūciju, kura ievēro Valsts augu aizsardzības dienesta norādījumus fitosanitārās kontroles veikšanā.

(2) Veicot augu un augu produktu aprītes uzraudzību un kontroli, Valsts augu aizsardzības dienesta inspektori:

1) pārbauda augus un augu produktus noliktavās, transportlīdzekļos un ražošanas telpās, kā arī zemes platības neatkarīgi no to apsaimniekošanas veida, īpašuma formas, gadalaika un citiem apstākļiem;

2) nemaksājot atlīdzību personām, ņem augu un augu produktu, audzēšanas substrātu, sēklu un pavairojamā materiāla paraugus analīzēm saskaņā ar Valsts augu aizsardzības dienesta direktora apstiprinātiem metodiskajiem norādījumiem;

3) uzdod personām veikt augu un augu produktu iznīcināšanu, augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu apstrādi ar atbilstošiem augu aizsardzības līdzekļiem un dezinfekciju, ja konstatēti augu karantīnas organismi un augi un augu produkti neatbilst fitosanitārajām prasībām, kā arī uzdod lietot noteiktas ierīces, paņēmienu vai pārvietot augus un augu produktus uz zonām, kur tie neradīs papildu apdraudējumu, vai pārvietot augus un augu produktus uz rūpnieciskās pārstrādes vietām, kā arī nosaka augu audzēšanas un novākšanas kārtību, kontrolē šo pasākumu izpildi;

4) aizliedz noteiktu sēklu sēšanu, augu stādīšanu un audzēšanu, ar kaitīgiem organismiem piesārņotu augšņu izmantošanu uz laiku vai pavisam, inficētu sēklu vai pavairojamā materiāla izmantošanu, inficētu augu vai augu produktu transportēšanu un realizāciju, kā arī normatīvajos aktos noteiktajām prasībām neatbilstošu ģenētiski modificēto organismu apriti;

5) aizliedz vai nosaka ierobežojumus augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo priekšmetu ievēšanai, izvešanai un iekšzemes aprītei, ja konstatēta neatbilstība normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

6) ja pārkāpti noteiktie fitosanitārie pasākumi un pastāv augu karantīnas organismu izplatības draudi, nepieciešamos fitosanitāros pasākumus veic piespiedu kārtā. Ar šiem pasākumiem saistītās izmaksas sedz pārkāpējs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

IV¹ nodaļa

Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošana un izplatības apzināšana

(Nodaļa 02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

18.¹ pants. Invazīvo augu sugas un to izplatības ierobežošana

(1) Invazīvo augu sugu var iekļaut invazīvo augu sugu sarakstā, ja šī suga ir iekļauta Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas apstiprinātajā invazīvo augu sugu sarakstā vai iesniedzot attiecīgu priekšlikumu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Latvijā aizliegts ievest invazīvo augu sugu sarakstā iekļautās augu sugas. Ministru kabinets nosaka valsts institūciju, kas uz valsts robežas kontrolē invazīvo augu sugu ievēšanu.

(3) Latvijā aizliegts audzēt invazīvo augu sugu sarakstā iekļautās augu sugas. Zemes īpašnieka vai valdītāja pienākums ir šīs invazīvās augu sugas iznīcināt, ja tās izplatījušās zemē, kas atrodas viņa īpašumā vai valdījumā.

(4) Valsts augu aizsardzības dienests veic invazīvo augu sugu izplatības valsts uzraudzību un kontroli.

(5) Invazīvo augu sugu iznīcināšana visās teritorijās, kurās tās izplatījušās, kā arī šīm teritorijām piegulošajās teritorijās uzsākama un veicama vienā sezonā. Par piegulošajām teritorijām uzskatāmas tādas teritorijas, kuras no apkārtējās teritorijas ir norobežotas ar dabiskiem šķēršļiem (ceļš, ūdenstece, mežs u.tml.), kas traucē minēto augu sugu tālāku izplatību.

(6) Atsevišķu invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas pasākumu īstenošanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iesaista vietējās pašvaldības. Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas pasākumu īstenošanai republikas pilsētas pašvaldība vai novada pašvaldība:

1) pieņem lēmumu par Ministru kabineta noteikto invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas pasākumiem attiecīgās pašvaldības teritorijā un publicē to laikrakstā "Latvijas Vēstnesis";

2) izveido ekspertu grupu, kuras sastāvā iekļauj Valsts augu aizsardzības dienesta pārstāvi. Ekspertu grupa izstrādā attiecīgās pašvaldības invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas pasākumu plānu;

3) sadarbībā ar Valsts augu aizsardzības dienestu organizē un koordinē invazīvo augu sugu ierobežošanas pasākumu īstenošanu, ja zemes īpašnieks vai valdītājs neveic invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas pasākumus.

(7) Invazīvo augu sugu zinātniskiem un pētniecības mērķiem drīkst ievest vai audzēt, ja ir saņemta Valsts augu aizsardzības dienesta atļauja normatīvajos aktos par invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanu noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.10.2008. un 17.07.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

18.² pants. Invazīvo augu sugu izplatības apzināšana un datu apkopošana

(1) Valsts augu aizsardzības dienests veic invazīvo augu sugu izplatības monitoringu lauksaimniecībā izmantojamās zemēs. Informāciju par invazīvo augu sugu izplatību pārējās zemes lietošanas mērķu grupās Valsts

augu aizsardzības dienestam sniedz valsts pārvaldes iestādes Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Valsts augu aizsardzības dienests datus par invazīvo augu sugu izplatību apkopo datubāzē. Informācija Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir brīvi pieejama sabiedrībai.

(3) Ikviens persona informē Valsts augu aizsardzības dienestu, ja tās rīcībā ir ziņas par invazīvo augu sugu izplatību.

V nodaļa

Sadarbība augu aizsardzībā

19.pants. Sadarbība augu aizsardzībā

(1) Zinātniskās pētniecības institūcijas un citas personas, kas veic zinātniskos pētījumus, pēc saskaņošanas ar Valsts augu aizsardzības dienestu veic pētījumus par augu karantīnas organismiem, augiem sevišķi bīstamiem organismiem un fitosanitārajiem pasākumiem minēto organismu izplatīšanās ierobežošanai.

(2) Policija, valsts un pašvaldību institūcijas pēc Valsts augu aizsardzības dienesta pieprasījuma sniedz palīdzību normatīvajos aktos noteikto prasību izpildes nodrošināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.10.2008. likumu, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

VI nodaļa

Atbildība par likuma neievērošanu

20.pants. Atbildība par likuma neievērošanu

(1) Par šā likuma pārkāpšanu vainīgās personas saucamas pie atbildības likumos noteiktajā kārtībā.

(2) Par augu aizsardzības pasākumu neveikšanu, augu aizsardzības līdzekļu nolaidīgu lietošanu, nekvalitatīvu augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu, ar augu karantīnas organismiem inficētu augu un augu produktu tīšu izplatīšanu, kā rezultātā augu audzētājiem nodarīti zaudējumi vai radušies papildu izdevumi, vainīgās personas ir atbildīgas saskaņā ar Civillikumu.

(3) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minētā atbildība neatbrīvo personas no Valsts augu aizsardzības dienesta noteikto fitosanitāro pasākumu veikšanas.

(4) *(Izslēgta ar 11.03.2004. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

Pārejas noteikumi

1. Valsts augu aizsardzības dienests ir Valsts augu aizsardzības stacijas tiesību un saistību pārņēmējs.

2. Līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izsniegtās speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecībai ir spēkā līdz tajās noteiktā derīguma termiņa beigām.

3. Līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai reģistrētajiem augu aizsardzības līdzekļiem saglabājas noteiktais darbības termiņš un reģistrācijas nosacījumi.

4. *(Izslēgts ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)*

5. *(Izslēgts ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)*

6. Ministru kabinets izdod līdz:

1) 2004.gada 1.maijam noteikumus par dzīvo organismu reģistrācijas kārtību;

2) 2004.gada 1.maijam noteikumus par kārtību, kādā izsniedzamas speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai;

3) 2004.gada 1.maijam noteikumus par kārtību, kādā persona sedz izdevumus, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļu reģistrāciju, fitosanitārajai kontrolei pakļauto personu reģistrāciju, fitosanitārajām pārbaudēm, laboratoriskajiem izmeklējumiem vai dokumentu izsniegšanu, fitosanitāro pasākumu piespiedu veikšanu un fitosanitārās robežkontroles veikšanu;

4) 2004.gada 1.maijam noteikumus par ķīmisku augu aizsardzības līdzekļu un mikroorganismus un vīrusus saturošu augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas kārtību;

5) 2004.gada 1.maijam noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu, glabāšanu un lietošanu, nosakot tirdzniecības vietām izvirzāmos kritērijus, personu pienākumus un tiesības, augu aizsardzības līdzekļu ieviešanas un izvešanas kārtību, kā arī augu aizsardzības līdzekļu un neregistrētu augu aizsardzības līdzekļu aprites kārtību un kontroli;

6) 2004.gada 1.maijam noteikumus par kaitīgo organismu, augu, augu produktu un ar tiem saskarē nonākušo, izmēģinājumiem vai zinātniskiem mērķiem un šķirņu selekcijas vajadzībām paredzēto priekšmetu ieviešanu vai pārvietošanu;

7) 2004.gada 1.jūlijam noteikumus par augu aizsardzības līdzekļu klasificēšanu, iepakojšanu un marķēšanu;

8) 2004.gada 1.jūlijam noteikumus par kārtību, kādā tiek izsniegts sertifikāts, kas apliecina tiesības veikt augu aizsardzības līdzekļu efektivitātes pārbaudes izmēģinājumus.

(11.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

7. Līdz 2004.gada 1.maijam izsniegtās speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecībai ir spēkā līdz tajās noteiktā derīguma termiņa beigām.

(11.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

8. Līdz 2004.gada 1.maijam reģistrētajiem augu aizsardzības līdzekļiem saglabājas noteiktais reģistrācijas termiņš un reģistrācijas nosacījumi.

(11.03.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

9. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.janvārim izdod šā likuma 5.panta 15. un 16.punktā minētos noteikumus.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

10. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.maijam izdod šā likuma 5.panta 17.punktā minētos noteikumus.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

11. Ministru kabinets līdz 2008.gada 1.decembrim izdod šā likuma 5.panta 18. un 19.punktā minētos noteikumus.

(09.10.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

12. Ministru kabinets līdz 2009.gada 30.decembrim izdod šā likuma 5.panta 20.punktā minētos noteikumus.

(09.10.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

13. Šā likuma 5.panta 20.punkts stājas spēkā 2010.gada 1.janvārī.

(09.10.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

14. Šā likuma 12.panta sestajā daļā paredzētā kompensācija 2008.gadā tiek maksāta no Finanšu ministrijas budžeta apakšprogrammai "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" piešķirtajiem līdzekļiem.
(09.10.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.10.2008.)

15. Zemkopības ministrijas izdotās speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai ir spēkā līdz tajās noteiktā derīguma termiņa beigām.
(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.03.2010.)

16. Šā likuma 5.panta 12.punkts stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām".
(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.03.2010.)

17. Līdz šā likuma 5.panta 12.punktā minēto noteikumu spēkā stāšanās dienai ir piemērojami Ministru kabineta 2004.gada 29.apriļa noteikumi Nr.470 "Kārtība, kādā izsniedzamas speciālās atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.
(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.03.2010.)

18. Grozījumi šā likuma 1.panta 1., 2., 3., 7., 8., 9., 10., 11. un 12.punktā, 4.panta ceturtās daļas 1., 4. un 15.punktā, 5.panta 5.punktā, 7.panta pirmajā, ceturtajā, septītajā un desmitajā daļā, 8. un 10.pantā, kas paredz to izteikšanu jaunā redakcijā, stājas spēkā 2011.gada 26.novembrī.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

19. Grozījumi šā likuma 1.panta 5., 6. un 13.punktā, 7.panta piektajā, sestajā, astotajā un deviņtajā daļā, kas paredz to izteikšanu jaunā redakcijā, stājas spēkā 2013.gada 1.janvārī.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

20. Grozījumi šā likuma 1.panta 4.punktā un 11.panta trešajā daļā attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi stājas spēkā 2012.gada 1.janvārī.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

21. Šā likuma 10.panta pirmajā daļā minētie integrētās augu aizsardzības principi un prasības piemērojamas no 2014.gada 1.janvāra.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

22. Grozījumi šā likuma 11.panta pirmajā, otrajā, trešajā (attiecībā uz jaunu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi) un ceturtajā daļā, kas paredz to izteikšanu jaunā redakcijā, stājas spēkā 2016.gada 26.novembrī.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

23. Līdz 2016.gada 26.novembrim augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas pārbaudāmas vismaz vienu reizi.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

24. Līdz 2020.gada 1.janvārim augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaūžu starplaiks nepārsniedz piecus gadus.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

25. Ministru kabinets līdz 2011.gada 31.decembrim izdod šā likuma 5.panta 2.punktā minētos noteikumus. Līdz attiecīgo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2011.gada 31.decembrim piemērojami Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.156 "Augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra regulu Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

26. Ministru kabinets līdz 2011.gada 26.novembrim izdod šā likuma 5.panta 5., 21., 22., 23. un 24.punktā minētos noteikumus. Integrētās augu aizsardzības principus un prasības Ministru kabinets izdod līdz 2014.gada 1.janvārim.
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām
(13.10.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.11.2011.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Komisijas 1992.gada 30.jūlija direktīvas 92/70/EEK, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz apsekojumiem, kas jāveic Kopienas aizsargājamo zonu atzīšanas nolūkā;
- 2) Komisijas 1992.gada 3.novembra direktīvas 92/90/EEK, ar ko nosaka augu, augu produktu vai citu objektu ražotāju un ievadēju pienākumus un ar ko nosaka informāciju, kura vajadzīga, lai tos reģistrētu;
- 3) Komisijas 1995.gada 26.jūlija direktīvas 95/44/EK, ar ko ievieš nosacījumus, kurus ievērojot dažus kaitīgus organismus, augus, augu produktus un citus Padomes direktīvas 77/93/EEK I līdz V pielikumā uzskaitītos objektus drīkst ievest vai pārvietot Kopienā vai dažās tās aizsargātās zonās izmēģinājumu vai zinātniskiem mērķiem un šķirņu selekcijas vajadzībām;
- 4) Padomes 1999.gada 31.maija direktīvas 1999/45/EK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu jautājumos, kas attiecas uz bīstamu preparātu klasifikāciju, iepakojšanu un marķēšanu;
- 5) Padomes 2000.gada 8.maija direktīvas 2000/29/EK par aizsardzības pasākumiem pret tādu organismu ieviešanu, kas kaitīgi augiem vai augu produktiem, un pret to izplatību Kopienā;
- 6) Komisijas 2008.gada 17.jūnija direktīvas 2008/61/EK, ar ko ievieš nosacījumus, kurus ievērojot dažus kaitīgus organismus, augus, augu produktus un citus Padomes direktīvas 2000/29/EK I līdz V pielikumā uzskaitītos objektus drīkst ievest vai pārvietot Kopienā vai dažās tās aizsargātās zonās izmēģinājumu vai zinātniskiem mērķiem un šķirņu selekcijas vajadzībām (kodificētā versija);
- 7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 21.oktobra direktīvas 2009/128/EK, ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai (Dokuments attiecas uz EEZ);
- 8) Padomes 2009.gada 26.novembra direktīvas 2009/143/EK, ar ko groza direktīvu 2000/29/EK attiecībā uz laboratorisko pārbaūžu uzdevumu deleģēšanu.

Likums Saeimā pieņemts 1998.gada 17.decembrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1998.gada 30.decembrī